

IVAN VUČETIĆ — OTKRIVAČ DAKTILOSKOPIJE*
(*Saopćenje u povodu 50-godišnjice njegove smrti (1925—1975)*)

Krsto Pasinović

Uvodna napomena

Poznata je činjenica da o znatnom broju naših slavni ljudi nerijetko malo znamo, nedovoljno se o njima studiozno piše, pa ih često prisvajaju druge zemlje, u kojima su oni radili i živjeli ili zbog činjenice što su pisali na drugom jeziku, kao npr. Italija Ruđera Boškovića i niz naših pjesnika, posebno dubrovačkih, te mnoge kipare Dalmacije.

O Ivanu Vučetiću, izumitelju desetoprstne daktiloskopije, napisano je od 1913. do danas samo nekoliko informativnih članaka, iako on u svjetskoj kriminalistici svojim izvornim sistemom dekadaktilarne daktiloskopije znači po prilici ono, što u elektroenergetici predstavlja naš genijalni Nikola Tesla.

Ova — možda presmjela — tvrdnja zahtijeva da se o tom velikanu svjetskih razmjera što više i češće govori i piše, naročito da se stručno i znanstveno obradi njegov golemi doprinos razvoju međunarodne bitke protiv kriminaliteta.

Daktiloskopija — najsvremenije sredstvo identifikacije

Daktiloskopija je do danas najuspješniji, nepogrešivi i najrasprostranjeniji znanstveni metod za utvrđivanje identiteta osoba, i to pomoću otisaka prstiju. Hvaranin Ivan Vučetić, *prvi na svijetu*, u kolovozu 1891., u Uredu za statistiku (kasnije: Ured za identifikaciju) Gradske policije u La Plata, pronašao je i primijenio u praksi sustav daktiloskopske klasifikacije otisaka prstiju i pomoću svog desetoprstnog kartona, te formulama brojeva i slova osigurao potpuno, nedvojbeno i sigurno utvrđivanje identiteta svake pojedine osobe pomoću papilarnih linija.

O Ivanu Vučetiću i njegovom sistemu, o pitanju da li mu pripada primat u osnivanju i primjeni suvremene daktiloskopije — ne samo u kriminalistici i krivičnom postupku — nego i u ostalim oblastima prava i života, npr. u pogledu građanskih stanja, u imovinsko-pravnim odnosima, u čekovnom i kreditnom prometu, u upotrebi privatnih isprava itd. bilo je mnogo polemike, pa i zlonamjernih rasprava. Čak su mu nekoliko puta pokušali osporiti ne samo prvenstvo nego i izvornost njegova sistema. Ali — samo su pokušali.

»Sa žaljenjem valja konstatirati, da se često namjerno prešućuje odlučujuća uloga Vučetićevih radova na uvođenju daktiloskopije« — konstatira dr T. Marković u svojoj knjizi »Savremena tehnika istraživanja krivičnih djela« (Kriminalistika) — Zagreb, 1972. str. 128.

Identificirati određenu osobu znači nedvojbeno utvrditi posebna obilježja po kojima se ona razlikuje od svih ostalih ljudi. Do danas poznata sredstva utvrđivanja identiteta radi evidentiranja zločinaca idu ovim redom u povijesti društvene borbe protiv delinkvenata:

1. *Sakaćenje* je prije svega bila kaznena sankcija za određene delikte, ali je služilo neizravno i za identifikaciju osoba. Tako npr. Dušanov zakonik (1349.) predviđa odsijecanje ruku (za krađu), ušiju, jezika (za uvredu) i nosa;

2. *Žigosanje* na obrazu ili čelu (ukinuto u Kini tek 1905.);

3. »*Parada prepoznavanja*« — smotra pritvorenika i osuđenika u dvorištu zatvora i njihovo prepoznavanje od strane specijalnih policijskih agenata u Engleskoj i Francuskoj, već u XIX stoljeću;

4. *Osobni opis* — poznat prije naše ere, ali osnovan na znanstvenoj bazi tek pojavom poznatog Francuza osnivača i šefa Službe identifikacije pariške prefekture Alphonsa Bertillona. Elementi kriminalističkog ličnog opisa jesu: visina, stas, boja i oblik lica, kose, očiju i nosa. Ukratko: podroban opis tijela i njegovih dijelova, kao i vidljivih znakova kao što su ožiljci, tetoviranja, madeži i sl., te način govora itd;

5. *Signaletička fotografija* — snimanje zločinca po utvrđenim pravilima. Prvi put je fotografija radi utvrđivanja identiteta jednog zatvorenika upotrebljena 1854., što je objavljeno u članku »Novo sredstvo istrage« u br. 10. časopisa »Journal des Tribunaux« u Lausannei. A. Bertillon, stupivši u Parišku prefekturu 1878., usavršio je metod snimanja okrivljenih pod istim uvjetima, u tačno određenom omjeru prema naravnoj veličini, a uradio je i klasifikaciju slika radi lakšeg rukovanja i uspješnije upotrebe. Kao što je poznato, fotografiranje se vrši u tri poze: sprijeda (en face), desni profil i lijevi poluprofil.

6. *Antropometrija* ili tzv. »bertionaža« je identifikacija pomoću mjerenja veličine kostura, i to: visina tijela, raspon raširenih ruku, veličina glave, stopala itd. Ovaj je metod imao uspjeha u početku i značio je korak dalje u sistemu identifikacije osoba. Antropometrija se proširila u znatnom broju država. Međutim, bilo je i suviše netačnosti u tzv. »tablicama tolerancije« što je dovodilo do — istina rijetkih — ali krupnih grešaka u pravosuđu. Danas nije više u upotrebi, jer je potisnuta upravo od daktiloskopije Vučetića.

7. *Daktiloskopija* je znanost o papilarnim linijama. Vijuge tih linija na prstima, dlanovima i tabanima od vajkada su bile predmet čovjekovog promatranja, proučavanja i razmišljanja. Udubine, ispupčenja i brazde na koži najizrazitije su na jagodicama prstiju.

U Britanskom muzeju u Londonu postoje babilonske ploče na kojima su sačuvani otisci prstiju, stari oko 3000 godina. Predpostavlja se da su značile potpis osoba.

Grčki filozof Aristotel navodi da su antički hiromanti dovodili u vezu crte na rukama s trajanjem ljudskog vijeka. Može se reći da je hiromantija preteča daktiloskopije, kao što su alkemija i astrologija prethodnice kemije i astronomije.

Anatomska ispitivanja kože, vršena od XVIII. stoljeća, znače važan doprinos razvitku daktiloskopije. Marcello Malpighi (1626—1694.) izučavao je papilarne linije i prenosio ih na papir. Ivan Purkinje, profesor fiziologije na sveučilištu u Wroclaw-u (Breslau) (1787.—1869.) nastavlja istraživanja i pokušava izraditi sistem klasifikacije sa devet osnovnih uzoraka otisaka prstiju, ali ne u cilju identificiranja osoba. Otiske prstiju proučavalo je i nekoliko Engleza. Tako je William Hershel (1833—1916.) u Indiji, kod zaključivanja ugovora s urođenicima, uzimao otisak prsta poznatih osoba radi njihovog raspoznavanja.

Škotski liječnik dr Faulds radeći u jednoj bolnici u Tokiju koristi — po uzoru na japansku praksu — otiske prstiju. Ovaj metod usavršili su Francis Galton (1822—1911.) u djelu »Fingerprints« 1892. i Edward Henry (1859—1931.), viši policijski službenik Metropolitanske policije u Londonu, u djelu »Klasifikacija i upotreba otisaka prstiju« (1900.). On je preuzeo mnogo od Galtona, pa je u svijetu poznata klasifikacija Galton-Henry prihvaćena u Londonu 1901. I. Vučetić stvorio je svoj izvorni sistem desetoprstne daktiloskopije 10 godina ranije, tj. 1891. i odmah ga praktično primijenio u kriminalistici i krivičnom postupku.

Djetinjstvo, školovanje i odlazak u Argentinu

Ivan Vučetić rodio 20. VII 1858. u gradu Hvaru, u kući na rivi (danas: Obala br. 14) u brojnoj porodici: otac Viktor — bačvar, majka Vica rođ. Kovačević — domaćica, braća Ivan i Martin, te sestre Luca i Nikoleta.

Rođenje Ivana Vučetića zabilježeno je u crkvenoj »knjizi rođenih« (»Libro di Nati«), 1. I 1853. g. do 31. XII. — Vol. IV. strana 32. br. 38.

Ivan Vučetić završio je redovito osnovnu školu u gradu Hvaru, a daljnju izobrazbu dobio je od fratra-redovnika Bonagracije Marojevića.

Ovaj učitelj mladog i vitalnog Ivana Vučetića uticao je — tako reći — presudno na daljnji intelektualni razvoj svog nadarenog učenika. B. Marojević spada u krug poznatih Hvarana i prijatelja knjige i znanosti: don Šimu Ljubića, arheologa i povjesničara u Starigradu, Grgura Bučića, poznavaoca prirodnih nauka, i don Jakova Boglića, filozofa. U to vrijeme došla je u Hvar znanstvena ekspedicija, predvođena od čuvenog njemačkog biologa Ernesta Haeckela, profesora sve-

učilišta u Jeni (poznatog po izreci: gdje počinje vjera, prestaje nauka), koji se odmah povezao sa O. Bonagracijom Marojevićem. Upravo preko Haeckela i drugih znanstvenika tog doba O. Bonagracija Marojević ušao je u krug poznatih učenjaka. Tako je i mladi Vučetić, u prvoj mladosti, došao u dodir sa nizom učenih ljudi, što je na nemirni duh tog mladića ostavilo neizbrisive tragove i utjecalo na njegovu životnu orijentaciju, koje — u tom razdoblju — nije bio ni svjestan.

Odsluživši 4 godine vojni rok u mornarici u Puli otišao je — po tradiciji siromašnog stanovništva dalmatinskog otočja — u svijet i 28 veljače 1884. stiže u Argentinu. Bio je tada star 26 godina.

Po dolasku u Argentinu nema odmah zaposlenja. Nešto je zasluživao sviranjem, jer je bio vrstan muzičar još u hvarskoj glazbi, a pomagali su ga i neki iseljenici, među njima obitelj Boglić iz Hvara.

Tek 15. XI 1888. stupao u Centralni ured policije u La Plati uz platu od 30 pesosa, a već 26. IX 1889. postaje šef Odjela za statistiku sa mjesečnom platom od 150 pesosa. Dvije godine kasnije ovaj nadareni samouk pokreće stručnu publikaciju »Mjesečni statistički bilten« (Boletín Mensual de la Estadística) čiji je prvi broj izašao 1. III 1891. Šef policije — G. Nunes — ubrzo je zapazio pronicavog i marljivog Vučetića i povjerio mu da organizira »Službu identifikacije za primjenu Bertillonove antropometrije«. Dr Alfredo Palacios, dekan Fakulteta pravnih i društvenih znanosti Nacionalnog sveučilišta u La Plati, u svojoj studiji »Sveučilišna zadužbina Vučetića« (»Consagración universitaria de Vucetich«) kaže za njega: »Nije poznavao zabave, ni klub, ni odmor, Spavao je najviše pet sati dnevno, a čitavo ostalo vrijeme neprekidno je radio i tiho se usavršavao. Odjedanput je zapažen po lijepim govorima, plodnoj inicijativi, korisnim prijedlozima, po logici izražavanja misli i lucidnosti ideja«. (Oženio se sa Marijom Flores i osnovao brojnu porodicu.

Proučivši znanstvene radove Malpighija, Purkinjea, Galtona i ostalih istraživača otisaka prstiju i primjećujući brojne nedostatke Bertillonove antropometrije, Vučetić je stvorio sistem za klasifikaciju otisaka prstiju koji je nazvao »Iknofalangometrija«.

Istodobno je izradio ormar za registraciju kartoteke i ostale sprave za praktičnu primjenu svog sustava. Sve je pribavljao iz svojih osobnih škromnih sredstava, tako da je morao prodati najveći dio svoje imovine.

U rujnu 1891. započinje redovitim radom »Služba identifikacije« u La Plati uzimanjem otisaka prstiju od 23 osuđenika, a 7. XII iste godine Vrhovni sud u Buenos Airesu priznaje službeno rezultate koje je Vučetić postigao daktiloskopiranjem u zatvoru La Plata, u kojemu je od 645 identificiranih osuđenika pronađeno 7 recidivista. U »Registru Iknofalangometrije« u La Plati, pod rednim brojem 1), na prvoj stranici, Vučetić je 10. IX 1891. upisao iz desetoprstnog daktiloskopskog kartona podatke za 29. godišnjeg osuđenog tipografa, provalnika Julia Torres-a (to je ujedno prvi pisani podatak u jednoj zbirci daktiloskopijske na svijetu. Nadalje, već 29. VI 1892., pomoću krvavih otisaka prstiju, po prvi put u historiji borbe protiv kriminaliteta, Ivan Vučetić razjašnjava veoma složeni, a kasnije čuveni zločin — slučaj Franciske Rojas u malom gradu Necoche (Nekoće).

Ovaj epohalni kriminalistički slučaj zaslužuje pažnju. Francisca Rojas optužila je svog mladog ljubavnika Velasques-a za dvostruko ubojstvo svoje djece. Iako je bio zlostavljan u policiji, Velasques je uporno poricao taj zločin. Bio je vezan i preko noći ostavljen u osvjetljenoj sobi, a pred njim su bili leševi djece. Daljnjih osam dana je poricao. Onda je i Francisca Rojas također stavljena pod istragu, ali je ostala kod svoje optužbe. Dana 8. VII 1892. g. doputovao je iz La Plate u Necoche inspektor Eduardo Alvarez. On je pripadao malobrojnoj grupi Vučetićevih suradnika, koji su se interesirali za njegova istraživanja otisaka prstiju, te je naučio kako se oni uzimaju i klasificiraju. Inspektor je utvrdio nedvojbeno da Velasques u vrijeme izvršenja ubojstva nije mogao biti u Franciskinoj kolibi. Postojao je za njeega nepobitni alibi. Samo je majka — po nalazu inspektora Alvareza — bila u blizini djece. Alvarez je nekoliko sati ispitivao lice mjesta i pronašao je sivo-smeđi (krvavi) trag ljudskog palca na okvirima kućnih vrata. On je na jastuk za pečate pritisnuo Franciskine otiske prstiju. Nakon toga je pomoću leće upoređivao njene otiske sa pronađenim tragom okrvavljenog palca sa vratiju. Utvrdio je da su otisci identični. Pokazao je to majci, koja je gledala kroz leću te otiske. Tada je ona, koju čak ni zlostavljanje nije pokolebalo, uvidjevši da nema izlaza, priznala ubojstvo vlastite djece, što je izvršila da bi se mogla udati. Na taj način otklonjena je sumnja sa okrivljenog Velasquesa i izbjegnuta gruba greška u pravosuđu (Justizmord) primjenom Vučetićevog sistema klasifikacije otisaka prstiju.

U Engleskoj, domovini Galtona i Henry-a, otisak prsta — kao dokazano sredstvo — predočen je prvi put na sudu tek 1905. u postupku protiv dvostrukog ubojice Stratona. Dakle, punih 13 godina poslije već poznatog Vučetićevog revolucionarnog uspjeha u pronalaženju neutvrđenog ubojice pomoću nove znanstvene discipline — daktiloskopije.

Znanstveni rad Ivana Vučetića

Početkom siječnja 1893. g. Vučetić izdaje prvo djelo o identifikaciji »*Opća uputstva za primjenu antropometrijskog sistema*« u kojemu u posljednjem poglavlju obrađuje primjenu daktiloskopije pod naslovom: »*Otisci prstiju prema Galtonu*«. Upravo ovo pokazuje kristalno poštenje i etiku tog plemenitog i velikog znanstvenika-samouka.

Vlada provincije Buenos Aires u svibnju 1893. ozakonjuje upotrebu otisaka prstiju po sustavu Vučetića, koji u prosincu iste godine objavljuje zapaženi članak »*O antropometrijskoj identifikaciji — otisci prstiju*« u kojemu se zalaže, da se daktiloskopija primjeni u vojsci i mornarici, školama i zdravstvenim ustanovama, kao uopće i u svim kolektivima, u kojima je potrebno razlikovati osobe. To su počeci i elementi njegove kasnije sugestije da se u svim civiliziranim zemljama uvede »*Generalni registar za identifikaciju*« za mnogostruke i različite potrebe javnih službi.

Poznato je da danas mnoge zemlje vode tzv. »civilni daktiloskopski registar stanovništva«. Tako npr. otisci prstiju su uvjet za zapo-

slenje u SAD. U Zagrebu se od pedesetih godina ovog stoljeća uzimaju otisci prstiju, dlana i tabana novorođenčeta u rodilištu, da bi se izbjegla moguća zamjena djece. Ovo se uobičajilo već u mnogim zemljama.

Ograničavamo se na sažeto prikazivanje osnova Vučetićeve sustava primjene daktiloskopije.

Polazeći od činjenice, da na svijetu ne postoje dva čovjeka s identičnim otiscima prstiju, zatim da vrijednost otiska prsta, koja je neovisno o rasi, spolu i nasljeđu i sl., mnogi učenjaci su težili da iskoriste ovu blagodat prirode, i da rade znanstveno na proučavanju otisaka prstiju u svrhu da se oni koriste i primijene kao jedno od najmodernijih načina identifikacije ljudi. U tom pogledu radilo se uporedno na usavršavanju daktiloskopije najviše u Evropi (Engleska) i Južnoj Americi (Argentina).

To su dva pravca koji djeluju, skoro nezavisno jedan od drugog, na čelu sa Ivanom Vučetićem i Francisom Galtonom.

U znanstvenim rasprava vodila se polemika — kako smo napomenuli — tko je od njih dvojice prvi pronalazač sistema klasifikacije otisaka prstiju. Tu bitku dobio je 1891. Ivan Vučetić. On je prvi izvršio razvrstavanje otisaka prstiju po grupama i dao im klasifikacione oznake, a ujedno izradio i karton (la ficha decadactilar) na koji se uzimlju otisci prstiju desne i lijeve ruke. Na taj način udareni su prvi temelji početka daktiloskopije pod nazivom »argentinski put razvoja daktiloskopije«. Prema tome bez sumnje je činjenica, da je Vučetić stvorio prve osnove suvremene primjene daktiloskopije, dok su svi ostali pronalazači klasifikacionog sistema kasnije objavili svoje radove s ovog područja, a među njima i Galton. Neosporna je činjenica, da je Galton još 1888. g. proučavao, pored Bertillonove antropometrije, i otiske prstiju. Ivan Vučetić nije nikad tvrdio da je podijelio tipove papilarnih linija na lukove, zamke (petlje) i krugove, već je odao priznanje Galtonu, koji je predložio tu podjelu papilarnih linija na lukove, zamke i krugove. Međutim, Ivan Vučetić je otišao i nešto dalje, pa je podijelio uzorke otiske zamki u dvije skupine, grupu spoljnih i unutarnjih, a zatim upotrebio oštromnu kombinaciju sa osam znakova, četiri broja i četiri slova i na taj način dobio 1,048.576 osnovnih formula za klasifikaciju. On je na temelju brojki i slova stvorio praktičan sistem klasifikacije, i to posve originalan godine 1891.

Vučetićev sistem klasifikacije otisaka prstiju, od 1891. do danas, pretrpio je niz promjena, dopuna i modifikacija, što je bila i neophodna potreba. Prvobitni klasifikacioni sistem nije bio detaljno razrađen, pa su se određene grupacije fiševa (kartona) sa istovjetnim formulama nagomilavale nasuprot drugih grupa, što je u praksi donekle otežavalo i usporavalo rad prilikom perulustracije (traženja) fiševa kroz evidenciju. Ovaj prvi sistem zadovoljavao je potrebe malih evidencija, koje su se u to vrijeme i stvarale. Vučetićeva prva zbirka bila je tako mala, da je za kartone bilo dosta 60 polica. Čim je evidencija postajala veća, neminovno se pokazala potreba proširenja klasifikacionih formula, kako bi se dobilo što više grupa i unutar njih što manje kartona sa istovjetnom formulom. Baza klasifikacije bila je uvijek ista, samo je unutar grupe vršena dopunska podklasifikacija.

Evo kako je Vučetić u svom sistemu počeo na moderan način prijenjivati daktiloskopiju u praksi.

Pošto je sačinio karton (fiš) na koji se uzimaju otisci prstiju sa objiju ruka, uzeo je po određenom redu otiske prstiju, tako da je lijeva ruka bila gore, a desna dolje, palci su se nalazili na lijevoj strani, a mali prsti na desnoj strani. Vrhovi prstiju bili su okrenuti prema sredini fiša jedan nasuprot drugome.

S obzirom na to da je poznavao vrste uzoraka otisaka prstiju, upotrebljavao je za njih španjolske nazive. Otisak u obliku luka nazivao je »arco«, zamku unutrašnju »presilla interna«, zamku vanjsku »presilla externa«, a otiske u vidu kruga nazvao je »verticilo«. Kod primjene u praksi, ove je nazive skraćeno ispisivao slovima, A, I, E, V. Što znači A = arco, I = interna, E = externa i V = Verticilo.

To je — u stvari — ono što je preuzeo od Galtona i što je on uvijek i naglašavao: ARCH — ARCO — LUK, LOOP — PRESILLA — ZAMKA (PETLJA) i WHORL — VERTICILO — KRUG (KRUŽNI UZORAK).

Pored toga za ocjenjivanje vrijednosti otiska prsta služio se i brojkama 1, 2, 3, 4 i 5.

Brojkom 1 označavao je lukove (lučne uzorke); brojkom 2 otisak grupe zamki (petlja), gdje je otvor zamke okrenut u lijevo; brojkom 3 označavao je grupe zamki, gdje je otvor zamke otvoren u desno; brojkom 4 označeni su uzorci otisaka kružnog oblika, dok su brojkom 5 označavane nedostajuće ili defektne papilarne linije na prstu.

Iz ovih slova i brojki stvorio je sistem klasifikacije fiše, koji je rađen na slijedeći način:

Slova u klasifikaciji su se koristila za obilježavanje uzoraka samo na palcu desne i lijeve ruke, dok su brojevi korišteni za označavanje pojedinih vrsti uzoraka otisaka prstiju na kažiprstu, srednjaku, prstenjaku i malom prstu desne i lijeve ruke. To je u praksi izgledalo ovako:

Na palcu desne ruke nalazi se kružni uzorak i njegova je oznaka V (Verticilo), bročana vrijednost je 4, daljnji prsti kažiprt, srednjak i prstenjak, također su označeni kao kružni uzorci brojkom 4, dok mali prst je zamka sa otvorom u desno i takav uzorak je označen brojkom 3.

Na lijevoj ruci palac je uzorka zamke sa otvorom u lijevo I, kažiprst zamka u desno 3, srednjak, prstenjak i mali prst su zamke sa otvorom u lijevo i označene su brojkom. Formula ovog fiša bila bi pisana na slijedeći način:

$$\begin{array}{r} V \quad 4444 \\ I \quad 3224 \end{array}$$

U daljnjoj obradi ovog sistema umjesto brojke 5 on je koristio slovo »X«, a početna slova su zamijenjena odgovarajućim brojkama.

Ovako stvoren jedinstveni sistem klasifikacije na bazi vrijednosti uzorka zadovoljavao je prvobitne potrebe u početnoj fazi daktiloskopiranja osoba, dok su registracione evidencije bile male, te dok je u grupama određenih formula bilo po nekoliko kartona, koji su se mog-

li brzo usporediti sa novim fišem. Čim su se pojedine grupe određenih formula povećale većim brojem fiševa, to je otežalo rad kod uspoređivanja dvaju fiševa, pa se morao tražiti daljnji izlaz iz situacije.

Tako je došlo do dopunske klasifikacije (podklasifikacije).

Podklasifikacija se vršila u onim grupama formula, gdje se je javljalo više od 20 fiševa sa istovjetnom formulom, pa je trebalo unutar grupacija formula načiniti podgrupe prema broju papilarnih linija pojedinih uzorka.

U prihvaćanju ove koncepcije, Vučetićev se sistem sastoji sada od prvobitne osnovice i dopunske klasifikacije. Nadalje, izvršene su i neke korekcije, slova A, I, E, V se više ne koriste, a uvode se u osnovnu formulu oznake »X« i »X₁« i brojka 0. Sa slovom »X« se obilježava otisak na kome se ne mogu brojiti linije uslijed nekog oštećenja. Oznaka »X₁« koristi se kada se na otisku nalaze tri delte. Brojka »0« stavlja se u osnovnu formulu, kada daktiloskopirana osoba nema neki prst.

U povodu II kongresa liječnika Latinske Amerike (3. do 10. IV 1904.) Vučetić piše svoju: »*Uporednu daktiloskopiju*« (»Dactiloscopia comparada« — novo izdanje 1953.) u kojoj je obradio novi argentinski sistem, a 1905. u Rio de Janeiru drugu knjigu: »*Evolucija daktiloskopije i o južno-američkom policijskom kongresu*«.

Ostala djela neumornog praktičara i plodnog učenjaka Ivana Vučetića su slijedeća:

— »Identifikacija ličnosti — nedostaci antropometrijskog sistema« — Montevideo, 1906.

— »O nužnosti osnivanja Centralnog ureda za identifikaciju u svakoj zemlji« — 1908. (ovo je začetak ideje o Interpolu).

— »Primjena daktiloskopije u suzbijanju zločina« — 1909.

— »O međunarodnoj konvenciji za identifikaciju — 1910.

— »Argentinska daktiloskopija i njena međunarodna primjena« — Washington, 1913.

— »Malpighi i Purkinje — preteče daktiloskopije« — 1919. g.

— »Galton i njegova djela« — 1919.

— »Historijski pregled prve službene primjene otisaka prstiju i njeni rezultati« — 1920.

— »Povijest identifikacije« (izdano poslije smrti autora).

Ivan Vučetić je svojim zamašnim naučnim radom pokrenuo niz znanstvenika, da proučavaju problem identifikacije osobe uz primjenu jednog racionalnog sistema korištenja papilarnih linija. Pod izravnim uticajem njegovih djela mnogi su objavili svoja saznanja, kao na primjer:

— »O Vučetićizmu« — Octavio R. Amedeo (Buenos Aires 1909.),

— »Argentinska daktiloskopija« — Dr Luis Reyne Almandos, La Plata,

— »Korijeni Vučetićizma« — Isti pisac,

— »O metodu sudske identifikacije — uloga daktiloskopije i obrana društva« — Isti pisac,

— »Identifikacija nepoznatih lješina« — Dr Edgard Costa (Brazil),

— »Daktiloskopija i morfološka filijacija — Vučetićev sistem«

— Dr Manuel Viotti (San Pablo — Brazil),

- »Djelo Conan Doyle-a u naučnoj policiji XX stoljeća«
- Brecher, profesor Univerziteta u Lyonu.

Vučetić sudjeluje kao delegat Argentine, svoje druge (adoptivne) domovine, na mnogim međunarodnim kongresima i neprekidno izlaže nove ideje i sugestije. Tako 1901. učestvuje na II naučnom kongresu policije u Montevideu, a 1904. II kongres liječnika u Buenos Airesu dodjeljuje mu »Veliku nagradu« kao priznanje za naučni rad. U Rio de Janeiru, na III latinsko-američkom kongresu Vučetić predsjeda, a u suradnji sa renomiranim Albertom Cortina, podnosi opsežan referat: »Policijski kongres Južne Amerike — neophodnost i način njegovog ostvarenja«.

Do 1903. Vučetićeve sistem su usvojili Brazil, Chile i Urugvaj. Iste godine slavni, ali tvrdokorni A. Bertillon, osnivač antropometrije, prihvaća Vučetićeve daktiloskopiju, što u suštini znači konačnu i neopozivu likvidaciju »bertionaže«, kao sredstva identifikacije.

Nemirni Ivan Vučetić stalno traži nove puteve i način da se ne samo legalizira daktiloskopija kao metod utvrđivanja identiteta, nego da se ozakoni i novo zvanje »vještaka-identifikatora« (perito identificador), te da se tako uvede u sudstvo nova, posebna vrst eksperta. Vlada Provincije Buenos Aires 1903. izdaje Vučetiću diplomu za to posebno zvanje: »Perito Identificador«, a godinu kasnije 5. X 1910., to mu priznaje i centralno Ministarstvo pravde Argentine (ministar Naon) Na samom aktu Vučetić je potvrdio prijem tih dokumenata svojim potpisom i otiskom svog desnog kažiprsta. To je bio njegov običaj kod potpisivanja svih javnih isprava i značio je preporuku da se uvoji i »civilni registar«.

Vučetić, kao organizator, djeluje ne samo po čitavoj Latinskoj Americi, nego već 1913. ostvaruje svoj životni san o znanstvenom putovanju po svijetu sa ciljem da vidi rad drugih ureda za identifikaciju. Posjetio je slijedeće gradove širom svijeta: Bombay, Delhi, Calcuttu, Madras, Colombo- Penang, Singapur, Hongkong, Šangaj, Peking, Seul, Tokio, San Francisco, Berkeley, Oakland, Alamedu, Washington, New York, Havannu, London, Ostende, Bruxelles, Liège, Lyon, Marseille, Berlin, Hamburg, Leipzig, Dresden, Beč, Prag, Graz, Trst, Rim, Padovu, Veneciju, Torino, Genovu, Lausanne, Lisabon, Barcelonu i Madrid. Zaista imponira životna energija ovog našeg vitalnog otočkog samouka koji za sve i svugdje osobno vrši provjeravanja na što ga neodoljivo tjera urođena znanstvenička znatiželja.

Ivan Vučetić bio je čvrsto vezan za rodni kraj

Na svom »putu oko svijeta« Ivan Vučetić dobiva vizu na pasošu Republike Argentine od generalnog konzula u Trstu 21. I 1913. u kome je navedeno i njegovo poznato zanimanje: »Perito identificador«. Zanimljivo je da se on svugdje — u Argentini i u starom kraju — potpisuje: »Juan Vucetic« — bez izrazito vidljivog slova »h« što je uobičajeno na području gdje se upotrebljava španjolski jezik. Isto tako se potpisao na svim knjigama darovanim prijateljima i rođacima.

O Vučetićeovom boravku u Hvaru nema mnogo podataka. Taj svakako značajan događaj zabilježen je u uvodniku »Smotre dalmatinske« u Zadru od 15. II 1913. pod naslovom »VUČETIČIZAM«. (La Rassegna Dalmata« god. XXVI br. 13.). Članak je napisao Jakov Dulčić c. i kr. pokrajinski savjetnik (Mjesečnik pravničkog društva, knjiga I br. 2 — 1913.).

Na lijepoj rivi u gradu Hvaru, gdje se nalazi rodna kuća Ivana Vučetića, bilo je vrlo živo tog sunčanog, pravog hvarskog dana.

Hvarani su s ponosom dočekali svoga — već tada slavnog — sugrađanina. Za vrijeme svog kratkog boravka — od svega 15 dana — u Hvaru, Vučetić je mnogim viđenijim ljudima i članovima uže porodice darovao mnoge knjige sa posvetom. Te bi knjige u dogledno vrijeme trebalo sakupiti na jednom mjestu, npr. u Kriminalističkom institutu »Ivan Vučetić« Pravnog fakulteta u Splitu, ili u Centru za zaštitu kulturne baštine u Hvaru, ili pak u Vučetićevoj rodnoj kući (Obala br. 14), odnosno u kući gdje je živio i radio (ulica Pučkog preporoda br. 19), od kojih će se vjerojatno jedna urediti kao memorijalni muzej.

Primjerak svoje čuvene »Dactiloscopia comparada« darovao je Hvarskoj općini 14. I 1914. uz posvetu: »Sa dužnim poštovanjem općini moje ljubijene domovine« — I. Vučetić«, a 19. I 1913. posvetio je svoju knjigu »Dactiloscopia« »dragom prijatelju Petru Kasandriću — od njegovog starog prijatelja — I. V.« Knjige se čuvaju u Gradskoj biblioteci u Splitu). Jednu knjigu posvetio je svom prijatelju Grguru Bučiću, također u La Plati, 1. travnja 1890.

Prema J. Dulčiću — uoči odlaska Vučetića — Hrvatsko muzikalno društvo »Hektorović« priredilo je pred njegovim stanom koncert. Vučetića i njegovu staricu majku Vicu posjetili su svi viđeniji građani, a uprava H.M.D. »Hektorović« predala mu je program koncerta, koji je bio fino izveden na bijeloj svili sa slikom hvarske »Fabrike« u bojama. Kod samog odlaska iz Hvara »obje mjesne glazbe svirale su ve-sele koračnice«.

To je bio ujedno i posljednji kontakt ovog velikana sa svojim nezaboravljenim zavičajem, za kojim je čeznuo u dalekom svijetu. Bio je obećao da će se uskoro vratiti, ali smrt je to omela.

Vučetić je pored čira na želucu dobio i tuberkulozu. Ove bolesti i tiha rezignacija zagorčale su posljednje godine Vučetićeova života. Umro je 25. VII 1925. g. od raka na želucu.

Svestranost Ivana Vučetića

Samouki pronalazač I. Vučetić — za koga čuveni njemački kriminalista dr Robert Heindl kaže: »Imao je samo osnovnu školu. Ipak posjedovao je snažnu matematičko-statističku obdarenost, vatreno oduševljenje za sve novo u znanosti i nesalomljivi vitalitet seljačkog momka«. Vučetić je bio vrlo maštovit propagator svog sistema i svojih ideja u vezi sa sasvim novom ulogom policije u Argentini i svijetu, koja

je težila za tim da razvije široku i svestranu društvenu borbu protiv kriminaliteta. U prilog te tvrdnje govore i slijedeći podaci:

Prilikom posjete Uredu za identifikaciju Policije u Rosario de Santa Fè, 24. ožujka 1910., Ivan Vučetić, kao umješni instruktor pripadnika policije, sam osobno uzima otiske svojih papilarnih linija i vlastoručno popunjava evidentni karton za daktiloskopsku zbirku. Dakle bio je također i dobar pedagog.

Kako smo prije napomenuli, Vučetić je u toku svog znanstvenog putovanja po svijetu boravio i u Kini. On je tamo došao na poziv Ministarstva pravde kineske vlade. Tamo je u Centralnom uredu za daktiloskopsku identifikaciju Policije u Peking u držao tečaj o argentinskoj daktiloskopiji. Tom je prilikom jedan od polaznika tečaja — dr Čian-Kian-Li, generalni tužilac pri Vrhovnom sudu u Peking uzeo otiske prstiju od I. Vučetića i po njegovom sistemu ispunio dekadatkilarni daktiloskopski karton 25. IV 1913. g.

Na toj se slici vide poznata slova i brojevi pomoću kojih je I. Vučetić — još 1891. — dobio potrebne daktiloskopske formule za uspješnu i praktičnu klasifikaciju otisaka prstiju u daktiloskopskoj zbirci. Te brojeve i slova unio je u karton, pod nadzorom I. Vučetića, dr Čian-Kian-Li osobno.

U toku svog znanstvenog putovanja po Dalekom Istoku (1913.) na koje se odlučio da bi što više zemalja upoznao sa svojim izvornim sistemom klasifikacije otisaka prstiju, kao i da bi prikupio dokaze da »azijske zemlje nisu nikada poznavale metod za identifikaciju osoba pomoću otisaka prstiju prije nego li je to učinjeno od strane generalnog inspektora policije Henry-a 12. lipnja 1897. prema odluci Generalnog gubernera u Vijeću (Council) Britanske Indije, na temelju izvještaja Anketne komisije od 31. ožujka 1897.« (Vučetić). Tako je između mnogih prikupljenih dokumenata donio i staru kinesku ispravu. Na slici je prikazano zaglavlje dokumenta iz V stoljeća na kojemu se nalazi i otisak prsta. Vučetić kaže da je to samo jedna mutna mrlja u kojoj se ne mogu naći papilarne linije. Dalje, ovakve isprave ne sadrže čitljive daktilograme (jasne otiske prstiju — op. p.), što dokazuje da upotreba otisaka prstiju na Istoku nije imala za cilj identifikaciju osoba, nego je to bio tradicionalan običaj...« Bio je to — po Vučetiću — od neustanovljenog vremena običaj da se obligacione isprave potpisuju rukoznakom i stavljanjem otiska prsta odnosno više prstiju, umočenih u kineskom mastilu ili u krvi samog potpisnika. Ovaj uobičaj, nadahnut religioznim osjećajem sličnom zakletvi, ne odnosi se na zamisao o identifikaciji osoba, nego predstavlja jedan znak koji takvom dokumentu daje svečanu formu. Identifikacija je neostvariva ili bolje rečeno ne postoje ni uvjeti za nju, jer mrlja prsta, općenito vrlo gruba i neuporabiva, ne može na bilo koji način poslužiti za utvrđivanje istovjetnosti određene osobe. Sve drugo, što se reklo ili kaže u ovoj oblasti, nastojeći da se nađe porijeklo daktiloskopske identifikacije na dalekom Istoku, predstavlja čistu fantaziju, neznanje, ili zlonamjernost...« U ovoj bilješci Ivana Vučetića, napisanoj za vrijeme boravka u Kini, izbija na površinu jedan novi Vučetić, oštar polemičar i gorljivi branitelj svog izvornog daktiloskopskog identifikacio-

nog sustava, što je odgovor mnogima koji su ga — nekoliko puta — pokušali napasti i osporiti mu izvornost u znanstvenom radu...

Neopravdani napadi na Vučetića i njegov sustav

U toku svoje pionirske djelatnosti na promicanju daktiloskopije i svojih progresivnih ideja o organizaciji policije u svijetu, Vučetić je osjetio svu gorčinu i neugodnosti neopravdanih prigovora i zaplotnjačkih podvala zavidnih pojedinaca, ponajviše sljedbenika A. Bertillon.

Tako je 1. siječnja 1894. šef policije u Buenos Airesu pukovnik Julio S. Dantas ukinuo kao suvišan »Ured za identifikaciju« i zabranio je djelovanje te službe u zatvorima. Naređeno je I. Vučetiću da se mora baviti isključivo primjenom antropometrije (bertionaze). Razočaranje zbog tolikog nerazumijevanja teško je pogodilo Vučetića — do tada izvanrednog zdravog i vitalnog — pa je obolio od čira na želucu, što će ga mučiti sve do smrti. Međutim, u svibnju iste godine ponovno se uspostavila Služba identifikacije, i to na intervenciju Narcisa P. Lozano, novoimenovanog šefa policije te provincije. To je ujedno bila nova pobjeda velikog mislioca i marljivog radnika. Nažalost, i dalje se redaju napadi na Vučetića i njegov sistem.

Dr Ernesto Quesada 1909. osporava Vučetiću izvornost njegova sistema desetoprstne daktiloskopije pripisujući zasluge Henry-u. »Bilo je — veli poznati prof. dr A. Palacios, dekan Pravnog fakulteta — zlobnika koji su nastojali osporiti Vučetiću primat, navodeći da su otisci prstiju bili poznati još mnogo ranije kod Kineza, odnosno da originalnost sistema daktiloskopije pripada engleskom antropologu Galtonu. Čak su tvrdili da je to pronašao Sir Edward Henry, čiji je sistem, upotrebljen u Indiji 1897. g. i u Velikoj Britaniji od 1902. g.« To je potaklo polemiku koju je prihvatio londonski »Times«, a trajala je od 4. I do 11. II 1909.

Sve to izazvalo je lančanu reakciju niza prominentnih javnih radnika. Tako Octavio Amadeo piše rad »Vučetićizam«, dr Luis Reyna Almandos »Argentinska daktiloskopija« i »Porijeklo Vučetićizma«. Ovaj pisac odgovara veoma dokumentirano dr Ernestu Quesadi u obimnoj studiji »Porijeklo i društveno-pravni uticaj argentinskog daktiloskopskog sistema« (La Plata, 29. IV 1909. na 138 stranica). S ovim je privremeno zaključena ta neopravdana, čak i neukusna polemika.

Ivan Vučetić četiri godine kasnije, u obranu izvornosti svog sistema i primata argentinske daktiloskopije 1916. objavljuje dokumentiranu knjigu »Moja daktiloskopska djelatnost«, u kojoj — pored ostalog — razlikuje tri faze u naporima niza poznatih istraživača otisak prstiju, dok se konačno nije došlo do primjene daktiloskopije u praktične svrhe, i to:

I faza — upotreba jednog ili dva otiska prstiju, kako je radio Herschel u Indiji od 1858. do 1876., pa Henry od 1893. do 1896. To je samo individualni znak da se utvrdi identitet osobe kojoj otisci pripadaju (dakle poznate), ukoliko takvi otisci nisu obične mrlje;

II faza — teoretska odnosno parcijalna klasifikacija otisaka palca isključivo radi razlikovanja i svrstavanja u pojedine grupe: Purkinje 1823. g., Alix 1867., Kolmann 1883. i Galton 1888. g. Oni nisu došli do saznanja, kako bi se otisak određenog prsta mogao prepoznati i pronaći između većeg broja drugih otisaka prstiju,

III faza — praktična klasifikacija otisaka prstiju, koja je Vučetiću 1891., Galtonu 1894. i Henry-u 1897. omogućila da pomoću otisaka svih deset prstiju — polazeći od vlastitih otkrića i na temelju radova ranijih istraživača — stvore svoje sisteme, koji se po ključu upotrebe razlikuju, ali dolaze do istih rezultata putem kojih se stopostotnom sigurnošću utvrđuje identitet pojedine osobe.

Konačno, policijski komesar u Buenos Airesu i šef Odjela za identifikaciju Etchevery pokušava u razdoblju od 1918. do 1920. ponovno aktualizirati tzv. »daktiloskopsko pitanje« koje je bezuspješno 1903. bio načeo dr E. Quesada. Tri članka su objavljena u »Policijskoj reviji Buenos Airesa« br. 485, 489 i 517. On ponovno pripisuje originalnost u stvaranju daktiloskopskog sistema Englezu F. Galtonu. Na to je oštro i argumentirano reagirao dekan Pravnog fakulteta dr A. Palacios, kome se vrlo uspješno pridružio i dr Luis Reyna Almandos. Time je konačno prestala jedna nepotrebna diskusija, obojena ponekad elementima zlobe.

Slavni suvremenici o Vučetiću

Postavši poznat i slavan širom svijeta, I. Vučetić surađuje vrlo rano sa nizom poznatih znanstvenika, izmjenjuje s njima mišljenja i dopisuje se sa znatnim brojem tadašnjih glasovitih suvremenika. Već 1893. g. počinje njegova korespondencija sa poznatim italijanskim učenicima dr C. Lombrosom i dr Garofalom. Istaknuti argentinski znanstvenik dr Francisco Latzina, nakon što je koncem 1893. pregledao Kabinet Vučetića, objavio je u listu »La Nacion« od 8. siječnja 1893. u Buenos Airesu članak pod naslovom: »Sjećanja iz La Plate« (Reminiscencias Plataenses) u kojemu sugerira Vučetiću da promjeni naziv svog sustava i da ga nazove »Daktiloskopijom« umjesto dotadašnjeg »Iknofalangometrija«, jer se ništa ne mjeri, nego se promatraju, ispituju i gledaju oblici otisaka prstiju« (daktilos = prst, skopein = gledati).

Osniivač kriminalne antropologije dr Cesare Lombroso mu u pismu od 25. XI 1896. — između ostalog — doslovce piše: »U Italiji će proći barem 50 godina prije negoli dostignemo Tebe«.

Kako se vidi iz fotokopije, korespondencija između I. Vučetića i Lombrosa traje najmanje dvije godine, od 1894. do 1896. U prvom pismu Lombroso najprije zahvaljuje Vučetiću što mu je poslao svoje razlaganje, ali da bi ga — kako piše slavni profesor — mogao koristiti, moli Vučetića da mu odgovori na koje se od 9 vrsta otisaka prstiju (Purkinje-ovih iz 1823. — po mišljenju dr Alfreda Palacios-a — a ne Galtonovih češće nailazi kod kradljivaca (delinkvenata), a na koje kod poštenih osoba. Dr Palacios u svom djelu »Consa-

gracion Universitaria de Vucetich« (Sveučilišna zadužbina Vučetića) na str. 19 kaže: »Vučetić nije nikad tvrdio da je on izmislio nazive za 4 fundamentalna tipa otisaka svog sistema. On je s njima kombinirao na potpuno karakterističan i svojstven način, koji se apsolutno razlikuje od Galtonovog, od čijih se teorija uvijek odlučno odvajao... Ne može se Vučetiću pripisati plagijat za to, što je preveo: Arch u Arco (luk), Loop u Presilla (zamka) i Whorl u Verticilo (kružni uzorak). Sigurno je da učeni Lombroso ne bi nikad prihvatio Vučetića, da je iole posumnjao da je on plagijator«. Naprotiv, iz teksta se tih pisama vidi da ga osobno cijeni i da pita za informacije.

Postoje vrlo korektnе veze i suradnja između Vučetića i Francisca Galtona, koji mu iz Londona piše 11. 1897. pismo, u kojemu mu se zahvaljuje za poslatu mu knjigu ovim riječima: »Veoma sam zadovoljan da ste pronašli metod uzimanja otisaka prstiju koji je zaista praktičan. Šaljem Vam moju najnoviju knjigu i referat, što sam pripremio za Kongres kriminalne antropologije u Ženevi, jer Vam eventualno može biti od koristi«. Sva se ova prepiska u originalu čuva u »Muzeju Vucetich« u La Plati, a faksimili su objavljeni u stručnim časopisima.

Čuveni Lacassagne, profesor Sveučilišta u Lyonu, u pismu Vučetiću od 24. VIII 1904. naziva njegov sistem daktiloskopije »Vucheticisme« (Vučetićizam), što kasnije prihvaćaju i pojedini drugi autori (O. Amadeo, dr L. R. Almandos i dr.).

U spomenutom pismu, profesor Sveučilišta u Lyonu — Arhiv kriminalne antropologije i kriminologije — Lacassagne najprije zahvaljuje što mu je poslao jedan primjerak »Uporedne daktiloskopije« (La Dactiloscopia Comparada) i kaže da će, iako ne vlada španjolskim jezikom, korištenjem znanja latinskog jezika razumjeti Vučetićeve tvrdnje. Lijepi, brojni i jasni crteži će mu pomoći da razumije tekst. Nadalje, zahvaljuje mu se da je spomenuo napore i rad škole u Lyonu, a posebno Locard-a, koji je — po njegovom mišljenju — najkompetentniji i najgorljiviji entuzijast među Vučetićevim sljedbenicima. Lacassagne doslovce nastavlja: »Ja računam na njega (Locarda) da upoznam ovaj rad o kojem će on referirati u Arhivu; znači da misli, da ste Vi izvršili svoje, što se tiče daktiloskopije u pogledu serioznosti metoda i raznovrsnosti istraživanja. Vi ste stvorili VUČETIČIZAM, a vrijeme dopušta da se kaže, da je upravo taj sistem nadomjestio bertionazu...«

Profesor Enrico Ferri, najpoznatiji italijanski kriminolog i osnivač kriminalne sociologije, posjetio je 4. VIII 1908. g. grad La Plata i zapisao je u knjizi posjetilaca »Ureda za identifikaciju« slijedeće: »Radosan sam da se nalazim na prolazu u mjestu u kojem se nastavlja ostvarenje jednog genijalnog postupka, a još sam radosniji da ću u ovom mjestu naći inicijatora najznačajnije karakteristike tog postupka, prijatelja Vučetića« Enrico Ferri.

Dr Otolenghi, direktor Više škole naučne policije u Rimu, uvodi Vučetićeve sistem u Akademiju policije, jer je uvjeren u točnost i efikasnost te identifikacije (pismo Vučetiću od 2. IX 1904.).

Savez kazneno-popravnih zavoda Francuske 1906. imenuje Vučetića članom — dopisnikom, a Institut historije i geografije u San Pablo

podjeljuje mu 5. VIII iste godine naslov člana — korespondenta. Dalje, 1913. proglašen je počasnim članom Udruženja šefova policije Sjedinjenih američkih država, a Kriminološki institut Španije podjeljuje mu naslov počasnog predsjednika.

Kineska vlada u aprilu 1914. g. odlikuje Vučetića zbog toga što je u aprilu 1913. osnovao i organizirao službu identifikacije u Pekingju.

Institut sudske medicine Madridskog sveučilišta I. Vučetića proglašava počasnim profesorom, a iste godine postaje članom Međunarodnog udruženja za identifikaciju u Vašingtonu.

Na kraju Argentinski kongres mu je posebnim aktom dodijelio počasnu državnu mirovinu za izvanredne zasluge na znanstvenom polju (1915. godine).

Vučetić je pune trideset i četiri godine radio i bio inicijator i predlađač brojnih i važnih zakonskih propisa. Karakteristično je kako ga ocjenjuju dva prominentna argentinska znanstvenika:

a) *dr A. Palacios*: »... Samo i jedino I. Vučetiću Argentina duguje sve što je učinjeno u pogledu reguliranja u oblasti identifikacije; zakoni, zakoni, uredbi, pravilnici i policijske instrukcije vuku svoj korijen i temelje se isključivo na idejama Vučetića«.

b) *dr L. R. Almandos*: »Republika Argentina nije dala nijednog genijalnog umjetnika niti se može podičiti kao stare nacije da je besmrtna po svojim pjesnicima; međutim na polju znanosti ima jednog pronalazača: Ivana Vučetića, argentinskog državljanina, koji je jedamput zauvijek i prije negoli itko drugi riješio nedokučivi problem identifikacije osoba, što je slavni A. Bertillon smatrao nemogućim...«

Francuz Yvert u djelu (doktorska dizertacija): »L'indification par les empreintes digitales« — Lyon 1904. daje slijedeći kronološki redoslijed uvođenja pojedinih daktiloskopskih sistema: 1) Vučetić 1891. u La Plati, 2) Henry — Galton 1897. u Indiji, 3) Pottecher 1894. i Bertillon 1904. u Francuskoj, 4) Wind-Kodiček 1906. u Austriji, pa iste godine Daae u Norveškoj, Roscher u Hamburgu, Gasti u Italiji, Oloriz u Španiji itd. — Smatramo da ovome ne možemo niti trebamo išta dodati.

»MUSEO VUCETICH« u La Plati

Vučetić je u toku dugogodišnjeg istraživačko-znanstvenog rada i prakse sakupio golemu i dragocjenu naučnu građu i dokumentaciju, naročito povodom svog puta oko svijeta 1913. Sve to, sređeno i obrađeno u privatnom muzeju, arhivu i biblioteci, darovao je 16. VI 1923. Fakultetu pravnih i društvenih znanosti u La Plati. Malo kasnije, on je postavljen za direktora »Muzeja Vučetić« (22. IV 1924), a rukovodio je posebnim seminarom iz predmeta »Identifikacije« za sve studente prava. To je prvi put u povijesti, da je identifikacija (dio kasnije kriminalistike) unesen kao obvezni predmet u nastavni plan jednog fakulteta.

Vučetić je umro 25. I 1925.

Adoptivna domovina Vučetića, Argentina, odužila se svom prominentnom državljaninu nizom knjiga i monografija o njemu i njegovom znanstvenom opusu.

Srpnja 1951. slavila se 60-godišnjica stvaranja daktiloskopije, pa je u Buenos Airesu održana komemoracija Vučetića, povodom koje je govorio dr S. Rodriguez, profesor Sveučilišta u La Plati i direktor »Muzeja Vučetić«.

Prilikom prve godišnjice smrti Vučetića, Institut za kriminologiju u Buenos Aires-u izdao je posebno izdanje »Reviije za kriminologiju, psihijatriju i sudsku medicinu« i posvetio ga uspomeni znamenitog osnivača daktiloskopije (25. I 1926).

Na 100-godišnjicu rođenja ovog velikana (20. VII 1958) postavljeno je poprsje Ivana Vučetića na ulazu u Daktiloskopski odsjek policije u Rosariu. Na postolju od crnog mramora isklesan je ogroman otisak njegovog desnog kažiprsta s tekstom: »U čast i uspomenu Juanu Vucetichu — stvaraocu argentinske daktiloskopije — Policija u Rosariu«

Argentina je izdala i posebnu marku od 2 pesosa sa Vučetićevevim likom u rujnu 1962. s natpisom: »Juan Vucetich — stvaralac argentinskog daktiloskopskog sistema«, a već 1963. u Biltenu Historijskog arhiva br. 5—6 donio je NDN reprodukciju argentinske poštanske marke posvećene Vučetiću.

Ivan Vučetić pokopan je u grobnici porodice Flores (svoje žene) na groblju u Floresu.

I naša zemlja — rodna gruda ovog velikana, odala je do danas priznanje njegovom genijalnom znanstvenom opusu. Navodimo najvažnija priznanja:

U sastavu Pravnog fakulteta u Splitu osnovan je Kriminalistički institut »Ivan Vučetić«.

Centar za zaštitu kultura baštine u Hvaru, u ožujku 1969. obilježio je spomen-pločama rodnu kuću Ivana Vučetića i kuću, u kojoj je on u mladosti živio i radio.

Kalendar Matice iseljenika Hrvatske 1966. objavio je članak »Ivan Vučetić — osnivač daktiloskopije (dr. K. Pasinović)«.

U »Prilozima povijesti otoka Hvara III« — 1969., publikacije Centra za zaštitu nacionalne baštine objavljen je članak »Ivan Vučetić — izumitelj daktiloskopije« (Đino Novak).

Sigurno je, međutim, da još mnogo toga treba učiniti.**

* Saopćenje na simpoziju »Hvar u prirodnim znanostima«.

** Opetovana nastojanja Centra za zaštitu kulturne baštine Hvara da se Vučetiću u čast izda jugoslavenska prigodna marka nisu do danas uspjela.

L I T E R A T U R A

I Domaći autori (Prema redoslijedu izdanja)

Jakov Dulčić »Vučetićizam«, članak u »Smotri Dalmatinskoj« (»La Rassegna Dalmata«, Zadar — br. 13 do 15. II 1913. (»Mjesečnik«, knjiga I. br. 2—1913.).

***: Dopis Predsjedništva C.—K. Namjesništva — Zadar, uz proglas za doček Ivana Vučetića od 25. I 1913.

Zarko Ružić: »Daktiloskopija Jovana Vučetića« knjižica izdata od 3. Beogradske biblioteke, Beograd — 1925.

***: »† Jovan Vučetić«, časopis »Policija« — Beograd, 1925. br. 5—6, str. 222—224. Vladeta Miličević: »Ivan Vučetić«, časopis »Policija« — Beograd, 1927. br. 15—16, sr. 622—626.

- Dr Krsto Pasinović: »O Ivanu Vučetiću — osnivaču daktiloskopije« — »Bilten kriminalističke uprave Ministarstva unutrašnjih poslova FNRJ«, Beograd 1951. g. br. 9—10, str. 169—174.
- Kamenko Jovanović: »Oni su stvorili daktiloskopiju« RSUP—NRS »Bilten AP Vojvodine«, Novi Sad 1957. g. br. 7—8.
- ***: »Pioniri daktiloskopije« — časopis »Kriminalistična služba«, Ljubljana 1957. br. 1.
- Ivo Kobovac: »Kriminalistika« — Zagreb 1960. g., str. 205—210, 222—228.
- Gino Novak: »Naš iseljenik, hvaranin Ivan Vučetić« — članak u časopisu »Naše more«, Dubrovnik 1961. g. str. 71—74.
- Dr Tomislav Marković: »Savremena tehnika istraživanja krivičnih djela«, Zagreb, 1961. g.
- Dr Krsto Pasinović: »Jedno neophodno priznanje — i ne samo to...« (povodom 40-godišnjice smrti velikog Hvaranina 1925—1965. g.) — »Priručnik za stručno obrazovanje službenika unutrašnjih poslova« Zagreb, 1965. g. br. 3, strane 219—228.
- Dr Krsto Pasinović: »Ivan Vučetić — osnivač daktiloskopije« u Iseljeničkom kalendaru Matice iseljenika Hrvatske za 1966. g., str. 83—90.
- Dr Krsto Pasinović: »Kako je Ivan Vučetić rasvijetlio — slučaj Franciska Rojas« — članak u »Vjesniku u srijedu« od 19. II 1969. g. str. 18.
- Materijali iz »Dokumentacije« Zavoda za kriminalistička vještačenja i kriminološka istraživanja RSUP—SRH u Zagrebu.
- Gino Novak: »Ivan (Juan) Vučetić izumitelj daktiloskopije« — članak u »Prilozima povijesti otoka Hvara« III/69, str. 149—156.
- Dr. V. Vodinelić: »Kriminalistika« — »Prosveta«, Beograd — 1970.
- Dr. V. Vodinelić: »Kriminalistika« III prošireno izdanje »Savremena administracija«, Beograd — 1972.
- Dr T. Marković: »Suvremena tehnika istraživanja krivičnih djela« — Zagreb, 1972.

II Prevodi inozemne literature

- B. M. Saver i A. I. Vinberg: »Kriminalistika«, izd. »Prosveta«, Beograd — 1948. g.

III Inozemni autori

- Dr Robert Heindl: »System und Praxis der Daktyloskopie« — 1903. g.
- Juan Vucetich: »La Dactiloscopia Comparada«, La Plata — 1904. g.
- Juan Vucetich: »La Dactiloscopia«, La Plata — 1909.
- Luis Reyna Almandos: »La Dactiloscopia Argentina« — La Plata 1909.
- Luis Reyna Almandos: »Origen y influencia juridico-social del sistema dactiloscopico argentino« — La Plata — 1912.
- Dr Alfredo Placios: »Consagracion Universitaria de Vucetich« — La Plata 1925. — Estudio critico.
- E. Florian — A. Niceforo — N. Pende: »Dizionario di criminologia« — Casa editrice — dott. Francesco Vallardi, Milano, 1943.